

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

הקנאות בתורה

לפרשת פנחס (על פי שיעור של הרב חנוך וקסמן)

תתצון, ואת-מצבתם תשברון; ואת-אשריו, תכרתון. יד פי לא תשתחוה, לא-ל אחר: כי ה' קנא שמו, א-ל קנא הוא. טו פן-תכרת ברית, ליושב הארץ; וזנו אחרי אלקיהם, וזבחו לאלקיהם, וקרא לך, ואכלת מזבחן. טז ולקחת מבנתיו, לבניד; וזנו בנתיו, אחרי אלקיהן, והזנו את-בניד, אחרי אלקיהן.

5. ירושלמי סנהדרין ט', ז':

"ופינחס שלא ברצון חכמים אמר רבי יודה... ביקשו לנדותו אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם..."

6. במדבר י"א כו-ל:

וישאר שני אנשים במחנה, שם האחד אלדד ושם השני מידד, ותנח עליהם הרוח, והמה בפתבים ולא יצאו האהלה, ויתנבאו במחנה (כו) וירץ הנער ויגד למשה ויאמר: "אלדד ומידד מתנבאים במחנה" (כח) ויען יהושע בן נון משרת משה מבחריו, ויאמר: "אדני משה, פלאם" (כט) ויאמר לו משה: "המקנא אתה לי? ומי יתן פל עם ה' נביאים, כי יתן ה' את רוחו עליהם" (ל) ויאסף משה אל המחנה, הוא וזקני ישראל

7. מלכים א' י"ט, א-ד:

א ויגד אחאב לאיזבל את כל-אשר עשה אליהו ואת כל-אשר הרג את-כל-הנביאים בחרב. ב ותשלח איזבל מלאך אל-אליהו לאמור כה-יעשו אלקים וכה יוספון כי-כעת מחר אשים את-נפשך כנפש אחד מהם. ג וירא ויקם וילך אל-נפשו ויבא באר שבע אשר ליהודה וינח את-נערו שם. ד והוא-הלך במדבר דרך יום ויבא וישב תחת רתם אחת (אחד) וישאל את-נפשו למות ויאמר רב עתה ה' קח נפשי כי-לא טוב אנכי מאבתי. ה וישכב וישון תחת רתם אחד והנה-זה מלאך נגע בו ויאמר לו קום אכול. ו ויבט והנה מראשתיו עגת רצפים וצפחת מים ויאכל וישת וישב וישכב. ז וישב מלאך ה' שנית ויגע-בו ויאמר קום אכל כי רב ממך הדרך. ח ויקם ויאכל וישתה וילך בלח האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלקים חרב. ט ויבא-שם אל-המערה וילן שם

1. במדבר כ"ה, י"א-י"ג:

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום: והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לא-להיו ויכפר על בני ישראל:"

2. במדבר כ"ה א-ט:

וישב ישראל בשטים, ויחל העם לזנות אל בנות מואב. ב ותקראן לעם לזבחי אלקיהן, ויאכל העם וישתחוו לאלקיהן. ג ויצמד ישראל לבעל פעור, ויחר אף ה' בישראל. ד ויאמר ה' אל משה: "קח את פל ראשי העם, והוקע אותם לה' נגד השמש, וישב חרון אף ה' מישראל. ה ויאמר משה אל שפטי ישראל: "הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור." ו והנה איש מבני ישראל בא, ויקרב אל אחיו את המדינית, לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל, והמה בכים פתח אהל מועד. ז וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ויקם מתוך העדה, ויקח רמח בידו. ח ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וידקר את שניהם, את איש ישראל ואת האשה אל קבתה, ותעצר המגפה מעל בני ישראל. ט והיו המתים במגפה, ארבעה ועשרים אלף.

3. שמות כ', ב-ה:

לא-יהיה לך אלקים אחרים, על-פני. ג לא-תעשה לך פסל, וכל-תמונה, אשר בשמים ממעל, ואשר בארץ מתחת--ואשר במים, מתחת לארץ. ד לא-תשתחוה להם, ולא תעבדם: כי אנכי ה' אלקיך, א-ל קנא - פקד עון אבת על-בנים על-שלשים ועל-רבעים, לשנאי. ה ועשה חסד, לאלפים--לאהבי, ולשמרי מצותי.

4. שמות ל"ד י"א-ט"ז:

יא שמר-לך את אשר אנכי, מצוה היום; הנני גרש מפניך, את-האמרי והכנעני, והחתי והפריזי, והחוי והיבנסי. יב השמר לך, פן-תכרת ברית ליושב הארץ, אשר אתה, בא עליה: פן-יהיה למוקש, בקרבך. יג כי את-מזבחתי

באש, ויטחון, עד אשר-דק; ויזר על-פני המים, וישק את-בני ישראל. כה וירא משה את-העם, כי פרע הוא: כי-פרעה אהרן, לשמצה בקמיהם. כו ויעמד משה, בשער המחנה, ויאמר, מי לה' אלי; ויאספו אליו, כל-בני לוי. כז ויאמר להם, כה-אמר ה' אלקי ישראל, שימו איש-חרבו, על-ירכו; עברו ושובו משער לשער, במחנה, והרגו איש-את-אחיו ואיש את-רעהו, ואיש את-קרבו. כח ויעשו בני-לוי, כדבר משה; ויפל מן-העם ביום ההוא, כשלושת אלפי איש. כט ויאמר משה, מלאו ידכם היום לה', כי איש בבנו, ובאחיו-ולתת עליכם היום, ברכה.

והנה דבר-ה' אליו ויאמר לו מה-לך פה אליהו. י ויאמר קנא קנאתי לה' אלקי צבאות כי-עזבו בריתך בני ישראל את-מזבחתיך הרסו ואת-נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את-נפשי לקחתה. יא ויאמר צא ועמדת בהר לפני ה' והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'. יב ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה. יג ויהי כשמע אליהו וילט פניו באדמתו ויצא ויעמד פתח המערה והנה אליו קול ויאמר מה-לך פה אליהו. יד ויאמר קנא קנאתי לה' אלקי צבאות כי-עזבו בריתך בני ישראל את-מזבחתיך הרסו ואת-נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את-נפשי לקחתה

8. שמות ל"ד, כ"ח:

כח ויהי-שם עם-ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על-הלחת את דברי הברית עשרת הדברים.

9. שמות ל"ד, ב'

ב והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל-הר סיני ונצבת לי שם על-ראש ההר.

10. שמות ל"ג, כ"א-כ"ג:

כא ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על-הצור. כב והנה בעבר כבדי ושמתיד בנקרת הצור ושכתי כפי עליך עד-עברי. כג והסרתי את-כפי וראית את-אחרי ופני לא יראו.

11. שמות ל"ד, ו':

"ה וירד ה' בענן ויתניצב עמו שם ויקרא בשם ה' ו ויעבר ה' על-פניו ויקרא ..."

12. שמות ל"ד, ו-ז':

"... ה' ה' א-ל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצור חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים"

13. הרב וקסמן:

ה' ניסה לחנך את אליהו בדרכי ה' שנגלו למשה לאחר חטא העגל. אלו הם האופנים בהם הבטיח ה' להנהיג את העם והאופנים אותם נביא ומנהיג צריך להכיר, להבין, לחקות ולהביא לידי ביטוי. אך אליהו מכיר רק את דרך הלהט והקנאה. לכן, הוא אינו יכול לשמש עוד כנביא ומנהיג ולכן ה' מחליף אותו ע"י אלישע.

14. שמות ל"ד י"ד-ט"ז:

"לא תשתחוה לאל אחר כי ה' קנא שמו א-ל קנא הוא" "פן תכרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלקיהם וזבחו לאלקיהם וקרא לך ואכלת מזבחם: ולקחת מבנותיו לבניך וזנו בנותיו אחרי אלקיהן והזנו את בניך אחרי אלקיהן"

15. שמות ל"ב י"ט-כ"ט

יט ויהי, כאשר קרב אל-המחנה, וירא את-העגל, ומחלת; ויחר-אף משה, וישלך מידו את-הלחת, וישבר אתם, תחת ההר. כ ויקח את-העגל אשר עשו, וישרף